

০০৬

০০৬

দেশ বিদেশৰ সাধু

অ. মা. মা

ক-মা ০০৬

সাধু

BARU

০০৬ (মা)

অসম সাহিত্য সভা

দেশ-বিদেশৰ সাধু

Selected folk-tales of different part of the world
translated to Assamese by Shri S. Chandra Barm, Published
by Shri S. Chandra Barm, General Secretary,
Assam Sahitya Akademi, Chabukanta Handique
Bhawan, Lakhimpur, Price Rs 6.00

সুজো বকৰা

অসম সাহিত্য সভা

DESH-BIDESHAR SADHU : A collection of
Selected folk-tales of different part of the world
translated to Assamese by Subhadra Barua, Published
by Shri Satish ch. Choudhury, General Secretary,
Assam Sahitya Sabha, Chandrakanta Handique
Bhawan, Jorhat-785001. Price Rs 6'00

দেশ-বিদেশৰ সাধু
অনুবাদিকা :
সুভদ্রা বৰুৱা

© অসম সাহিত্য সভা

প্রকাশক :
শ্রীমতীশ চন্দ্ৰ চৌধুৰী
প্রধান সম্পাদক,
অসম সাহিত্য সভা
চন্দ্ৰকান্ত সন্দিকৈ ভৱন
যোৰহাট-৭৮৫০০১

প্রথম প্রকাশ :
৩০ মার্চ, ১৯৯১ চন

বেটুপাতৰ শিল্পী :
ৰমেন্দ্ৰ নাৰায়ণ জোৱাদাৰ

মূল্য : ছয় টকা মাত্ৰ

ছপাশালা :
পাঠশালা প্রিন্টাৰ্ছ
পাঠশালা—৭৮:৩২৫

প্রধান সম্পাদকৰ ঐকান্তিকতা

অসম সাহিত্য সভাই ১৯৯০-৯১ বৰ্ষত ভালেকেইখন সাধু কথাৰ
গ্রন্থ প্রকাশ কৰাৰ আঁচনি গ্ৰহণ কৰে। সভাৰ মাননীয় সভাপতি
শ্রীযুত নৱকান্ত বৰুৱাদেৱে বহু আঁচনি গ্ৰহণ কৰাতকৈ সৰু সৰু
অথচ উঠি অহা চামৰ বাবে গ্ৰন্থ প্ৰণয়নৰ ওপৰত অধিক গুৰুত্ব দিয়ে।
আঁচনি অনুসৰি ভালে সংখ্যক সাধু কথাৰ গ্ৰন্থ প্রকাশিত হৈছে।
হয়। অসমৰ সংবাদ পত্ৰ আদিত ভালেমান সাধু কথা প্রকাশ কৰি
সমাদৰ লাভ কৰা হোৱাটোৰ শ্রীমতী সুভদ্রা বৰুৱাই 'দেশ-বিদেশৰ
সাধু' নামৰ সাধু কথাৰ গ্ৰন্থখন সভাৰ প্রকাশন আঁচনিভিত্তক কৰাৰ
বাবে অনুৰোধ জনায়। গ্ৰন্থখন পুনৰীক্ষণ কৰি প্রকাশৰ উপযোগী
বুলি মন্তব্য কৰাত সভাৰ প্রকাশন সমিতি তথা কাৰ্যনিৰ্বাহকে ইয়াক
প্রকাশৰ বাবে অনুমোদন জনায়। সেয়ে গ্ৰন্থখনৰ পুনৰীক্ষক কটন
মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যাপক ড° বামচৰণ ঠাকুৰীয়ালৈ সভাৰ হকে শলাগ
জনালোঁ।

গ্ৰন্থৰ লেখিকা শ্রীমতী বৰুৱাই সাধুকেইটিৰ তলত সাধুৰ উৎস
সম্পৰ্কে উল্লেখ কৰিছে। সভাই অনুভৱ কৰে সংকলিত সাধু কেইটিয়ে
উঠি অহা চামৰ লগতে সহৃদয় পাঠক সমাজৰ সমাদৰ লাভ কৰিব।
গ্ৰন্থখনৰ আৰ্হি-কাকত শুধৰাই সভালৈ সহযোগ আগবঢ়োৱা বাবে
সভাৰ প্রকাশন সমিতিৰ সদস্য শ্রীযুত মুনীন্দ্ৰ নাথ শৰ্মা আৰু বেটুপাত
অংকন কৰি সহযোগ আগবঢ়োৱা বাবে শিল্পী ৰমেন্দ্ৰ নাৰায়ণ জোৱা-
দাৰলৈ শলাগ যাচিলোঁ। তেনেই কম সময়ৰ ভিতৰত গ্ৰন্থখন ছপাই
সভালৈ সহযোগ আগবঢ়োৱা বাবে পাঠশালাৰ পাঠশালা প্রিন্টাৰ্ছৰ
স্বত্বাধিকাৰ প্ৰমুখ্যে কনীষ্ঠ বৰুৱাদেৱ পাত্ৰ। সভাই আশা কৰে,

অনুবাদিকাৰ দু-আধাৰ

‘দেশ বিদেশৰ সাধু’ কিতাপখন প্ৰকাশ কৰাত মোৰ ভূমিকা তেনেই নগণ্য। অসম সাহিত্য সভাৰ শ্ৰীযুত সতীশ চন্দ্ৰ চৌধুৰী আৰু শ্ৰীযুত বামচৰণ ঠাকুৰীয়াৰ উৎসাহ আৰু আগ্ৰহতহে কিতাপখন প্ৰকাশ হবলৈ ওলাইছে। তেওঁলোকৰ প্ৰতি মোৰ কৃতজ্ঞতা অপৰিসীম।

অসমীয়া ভাষাত সৰু ল’ৰা-ছোৱালীৰ সাধুকথাৰ কিতাপৰ নাটনি সদায়েই অল্পভৰ কৰি আহিছে। সেয়েহে বিদেশী শিশু-সাহিত্যৰ পৰা গল্প কিছুমান বাছি লৈ অনুবাদ কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰিছিলোঁ। ‘মুকুতা’ ‘সাদিন’ ‘অসমবাণী’ ‘নতুন দৈনিক’ আদি বিভিন্ন শিশু আলোচনী আৰু কাকতত সেইবোৰ প্ৰকাশ হৈছিল। সাধুকথাবোৰ শিশুমনক আনন্দ দিয়াৰ লগতে শিশুৰ কল্পনা শক্তিবোৰ বিকাশ ঘটায়। মোৰ এই সামান্য প্ৰচেষ্টাৰে বিদেশী সাধুবোৰ অসমীয়াত অনুবাদ কৰি আমাৰ শিশুসকলক সেই আনন্দৰ সোৱাদ দিবলৈ যত্ন কৰিছোঁ। শিশুসকলে গল্পকেইটি পঢ়ি ভাল পালেই মোৰ এই চেষ্টা সাৰ্থক হব।

এইখিনিতে মই বিভিন্ন কাকত আৰু আলোচনীৰ সম্পাদক সকলকো মোৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জনাইছোঁ। তেওঁলোকে মই অনুবাদ কৰা গল্পবোৰ যত্ন সহকাৰে ছপাই মোক উৎসাহিত কৰিছে।

৫/৪/৯১

বৰ্ণাচল বোড
বামুণীময়দান
গুৱাহাটী-২১

বিনীতা—
শুভদ্ৰা বৰুৱা

শ্ৰীমতী শুভদ্ৰা বৰুৱা মহোদয়াৰ পৰা আৰু অধিক সাধু কথাৰ গ্ৰন্থ অসমৰ উঠি অহা পাঠক চান্দৰ লগতে সহৃদয় পঢ়ুৱৈ সমাজে পাব। শেষত গ্ৰন্থখন প্ৰকাশত আঁতৰৰ পৰা যিসকলে সহায় কৰিলে সেই সকল সভাৰ কৰ্মীলৈ সভাৰহকে শাসন জনালোঁ।

“চিৰ চেনেহী মোৰ ভাৱা জননী”

চন্দ্ৰকান্ত সন্দিকৈ ভৱন

গোবহাট ৭৮৫০০১

৩০ মাৰ্চ, ১৯৯১ চন

শ্ৰীসতীশ চন্দ্ৰ চৌধুৰী

প্ৰধান সম্পাদক,

অসম সাহিত্য সভা

মাটিৰ পঁজাঘৰ

নাম	পৃষ্ঠা
১। মাটিৰ পঁজাঘৰ	১
২। বান্দৰৰ প্ৰাসাদ	৪
৩। মোহা হোৱাইট আৰু সাত বান্দৰ সাধু	৭
৪। বাহুৰ বাঁহী	১১
৫। পায়সৰ বাটি	১৪
৬। কপৌ চৰাইৰ উপহাৰ	১৬
৭। জাবৰৰ সলনি প্ৰাম	১৮
৮। ক'লা চৰাইৰ গীতৰ সুৰ	২০
৯। অতি লোভৰ পৰিণাম	২৩
১০। মোল্লা নাচিকদ্দিনৰ গল্প	২৬

এদিন এজন মানুহে কিছুমান মাটিৰ কলহ লৈ বজাৰলৈ বেচিবলৈ গৈ আছিল। এনেদৰে গৈ থাকোঁতে বাটত এটা কলহ পৰি থাকিল। মানুহজনে গমকে নাপালে। কিছুসময়ৰ পিছত এটা মাখি উৰি আহি কলহটো দেখা পাই ভাবিলে বাঃ কেনে ধুনীয়া মাটিৰ পঁজা এটা—মই ইয়াতেই বাহ সাজি থাকিম। এই বুলি মাখিটোৱে কলহৰ ভিতৰলৈ সোমাই গৈ ঘৰ সাজি থাকিবলৈ ললে। সি অলপ জিৰণি লোৱাৰ পিছত এটা বংচীয়া ধুনীয়া পখিলা আহি কলহটোৰ কাষ চাপিল। তাইও ভাবিলে— বাঃ বৰ ধুনীয়া মাটিৰ ঘৰ এটা পালোঁ ইয়াতেই দেখোন বাহ সাজি থাকিব পাৰোঁ! কলহৰ মুখলৈ গৈ পখিলাই মাত লগালে 'ঘৰৰ ভিতৰত কোনোবা আছে নেকি?'

মাখিয়ে এঙামুৰি ভাঙি কলে—'মই মাখি এটা ইয়াতে বাহ সাজি থাকিবলৈ লৈছোঁ—তুমিনো কোন?'

'মই পখিলাহে, উৰি উৰি ভাগৰি পৰিছোঁ—মোক থাকিব দিবানে তোমাৰ লগত?'

'আহা আহা—আমাৰ ছয়োৰে বাবে এই ঘৰটো বেচ বঢ়িয়া হ'ব।' ছয়ো কলহৰ ভিতৰত নতুন সংসাৰ পাতিলে। কিছুসময়ৰ পিছত আহিল অকণমানি নিগনি পোৱালী এটা। সি কলহটোৰ চাৰিওফালে ঘূৰি থাকি চাই ভাবিলে বৰ সুন্দৰ ঘৰ এটা পালোঁ। 'ভিতৰতনো কোন?'—এই বুলি নিগনিয়ে কলহৰ মুখলৈ গৈ সুবিলে।

'আমি মাখি আৰু পখিলাই বাহ সাজিছোঁ—তুমিনো কোন?'

'মই এটা সক নিগনি পোৱালী মোক তোমালোকৰ লগত থাকিব দিবানে?'

‘সোমাই আহা তোমাক পাই ভালেই লাগিব তুমি আমার বাবে খুদ-
কণ আদিও বিচারি আনিব পাৰিব।’

তিনিও মহা আনন্দেৰে কলহৰ ভিতৰত থাকিবলৈ আৰম্ভ কৰিলে।
দুদিনমান পাৰ হ’ল আহিল এজাক বৰষুণ। সেই বৰষুণত তিত্তিবুৰি খপ-
খপকৈ জপিয়াই এটা ভেকুলী আহি কলহৰ ওচৰ পাই ভাবিলে—বাঃ
কেনে বঢ়িয়া মাটিৰ পঁজা এটা। ‘কোন থাকে বাক এই ঘৰটোত?’

ভিতৰৰ পৰা তিনিও মাত দিলে—মাথি, পখিলা আৰু এটা নিগনি—
‘তুমিনো কোন?’

‘মই এটা ভেকুলী।’

বাক তুমিও সোমাই আহাঁ। আমি চাৰিজনো বঢ়িয়াকৈ থাকিব পাৰিম
ইয়াত।

ইয়াৰ পিছত আহিল নাচি নাচি এটা শহাপহু। সি জুমি চাই
দেখিলে কলহৰ ভিতৰত মাথি, পখিলা, নিগনি আৰু ভেকুলীয়ে ঘৰ সজোৱাত
ব্যস্ত। শহাপহুৱে কলহৰ মুখলৈ গৈ লাহেকৈ শুধিলে—মোকো তোমালোকৰ
লগতে থাকিবলৈ দিবানে? মই তোমালোকৰ বাবে গাজৰ আৰু পালেং
শাক লৈ আহিম। চাৰিওজনে শহাপহুকো কলহৰ সংসাৰলৈ আথেবেথে
মাতি নিলে।

তাৰ পিছত আহিল এটা কেটেলা পহু। কেটেলা পহুৰ কাইটবোৰ
দেখা পাই মাথি আৰু পখিলাই অলপ ভয় কৰিলে যদিও সি বাৰে বাৰে
অনুৰোধ কৰাত তাক চুক এটাত মনে মনে শুই থাকিবলৈ কোৱা হ’ল।

এই ছয় জনক লৈ কলহৰ ঘৰটো বেচ জমি উঠিল। বাহিৰত ধাৰা-
সাৰ বৰষুণ যদিও ভিতৰত তেওঁলোকে বঢ়িয়াকৈ থাকিবলৈ ধৰিলে।
নিগনি আৰু শহাপহুৱে খোৱা বস্তু বিচাৰি যায়; কেটেলা পহুৱে পহুৰা
দিয়ে আৰু ভেকুলীয়ে ঘৰৰ বন্ধাবঢ়া কৰে। পখিলা আৰু মাথিয়ে উৰি
উৰি গৈ দেশৰ বাতৰি আনে, গধূলি পৰত অকণমান জুই একুৰা জ্বলাই

সকলোৱে আনন্দমানেৰে খোৱা বোৱা কৰি সময় কটায়।

পিছে এদিনাখন এটা মস্ত ভালুক আহি সেই ঠাই পাই কলহটো
দেখা পালে। প্রথমতে সি ভাবিলে নিশ্চয় কলহটোত মোজোল আছে—
কিন্তু কলহটো বগবাই দি ভালুকে একোকে নাপালে। সি চিঞৰি
শুধিলে কোননো এই কলহৰ ভিতৰত?

ভিতৰৰ পৰা আটাইবোৰে ভয়ে ভয়ে মাত লগালে আমি মাথি, পখিলা,
নিগনি, ভেকুলী, শহা আৰু কেটেলাপহু এইটো আমাৰ ‘সক মাটিৰ পঁজাঘৰ।’

‘ভালুকে তেতিয়া ক’লে বাক ময়ো তেস্তে এই ঘৰত থাকিম। এই
বুলি কৈ ভালুকে তাৰ বিশাল দেহাটো লৈ কলহত সোমাবলৈ গ’ল।
তাৰ মুখখন কলহৰ মুখত খাপ খাই ধৰিলে। সি উশাহ নোপোৱা হ’ল—
ইফালে ভিতৰত থকা মাথি, পখিলা, ভেকুলী, শহা, নিগনি আৰু কেটেলাই
কলহৰ মাজত লুটি বাগৰ খাবলৈ ধৰিলে। ভালুকৰ নাকত কেটেলাৰ
কাইটবোৰে বিন্ধি চিৰাচিৰ কৰিব ধৰিলে। ভালুকে একো নেদেখা হ’ল—কলহ-
টো লৈ গছ এজোপাত এক খুন্দা মাৰিলে। বচ্ মাটিৰ কলহ ভাগি
টুকুৰা টুকুৰ হ’ল আৰু মাথি, পখিলা, নিগনি, শহা, ভেকুলী আৰু কেটেলা
পহু চাৰিওফালে চিটিকি পৰিল। সক মাটিৰ পঁজাঘৰ ভাগি থাকিল।
মনৰ বেজাবত মাথি আৰু পখিলা উৰি বহুদূৰলৈ গুচি গ’ল। ভেকুলী,
নিগনি, শহা আৰু কেটেলাই চকুপানী টুকি আঁতৰি গ’ল। *

* বাচিয়াৰ সাধুৰ ভাঙনি।

বান্দৰৰ প্ৰাসাদ

এসময়ত ইটালী দেশত এজন ধনী মানুহৰ এহাল ঝঁজা ল'ৰা আছিল। এজনৰ নাম জিওভান্নি আৰু আনজনৰ নাম এস্তোনিও। ঝঁজা দুজনৰ কোনজননো ডাঙৰ কোনেও নাজানিছিল। প্ৰথা অনুসৰি ডাঙৰজনেই দেউতাকৰ সকলো সা-সম্পত্তি পাব লাগে। এদিন দেউতাকে পুতেক-হঁতক মাতি ক'লে, 'তোমালোকে নিজৰ বাবে কইনা বিচাৰি উলিওৱা। যাৰ কইনাই মোক আটাইতকৈ ভাল উপহাৰ দিব তেওঁকেই মই মোৰ সকলো সম্পত্তি দান কৰিম।

জিওভান্নিয়ে কিছুদূৰ বাট গৈ এটা ডাঙৰ অট্টালিকা দেখিলে আৰু তাত এজনী অতি ৰূপহী ছোৱালীক লগ পালে। ত্তাই এজন জমিদাৰৰ ছোৱালী আৰু সকলো সম্পত্তিৰ অধিকাৰিণী। জিওভান্নিয়ে তাইকেই বিয়া কৰাব বুলি স্থিৰ কৰিলে।

এস্তোনিও আগবাঢ়ি গৈ থাকিল। কেইবাদিনো যোৱাৰ পিছত তেওঁ হাবিৰ মাজত এটা প্ৰাসাদ দেখা পাই ছুৱাবত টুকুৰিয়াব ধৰিলে। ছুৱাৰ খুলি বান্দৰ এটা ওলাই আহি এস্তোনিওক আখে বেখে ভিতৰলৈ আগবঢ়াই নিলে। তেওঁ আচৰিত হৈ দেখিলে গোটেই প্ৰাসাদখন বান্দৰেৰে ভৰা। বান্দৰবিলাকে তেওঁক নানা ধৰণৰ বস্তু খাবলৈ দিলে— বিশ্ৰাম লবলৈ এটা ধুনীয়া কোঠালীও দেখুৱাই দিলে। তেওঁৰ বৰ ভাগৰ লাগিছিল আৰু টোপনি আহিল। দোভাগ বাতি তেওঁ কোনোবাই কোৱা শুনিলে, 'এস্তোনিও, কি বিচাৰি তুমি দেশে দেশে এইদৰে ঘূৰি ফুৰিছা?'

এস্তোনিওই দেউতাকৰ আদেশৰ কথা কোৱাত তেওঁ আকৌ শুনিলে, 'মোৰ কথামতে কাম কৰা, সফল হবা।' এস্তোনিও, তেওঁ কোৱামতে সেই প্ৰাসাদতে থাকিবলৈ আৰম্ভ কৰিলে। তেওঁ নিতৌ দেউতাকলৈ এখন চিঠি

লিখি বান্দৰ এটাৰ হাতত পঠিয়াবলৈ ধৰিলে। এইদৰে এমাহ সময় পাৰ হ'ল। তাৰ পিছত আকৌ কোনোবাই এস্তোনিওক ক'লে, 'কাইলৈ আমি সকলোৱে তোমাৰ দেউতাৰ প্ৰাসাদলৈ উভতি যাম আৰু তাত তোমাৰ বিয়া পাতিম।'

পিছদিনা পুৱা চকু মেলি চাই এস্তোনিওই দেখিলে যে সমুখত বান্দৰ এটা থিয় হৈ আছে। বান্দৰটোক লগত লৈ এস্তোনিও দেউতাকৰ ঘৰলৈ উভতিল। দেউতাকে যোৱা এমাহ ধৰি বান্দৰৰ হাতত চিঠি পাই বান্দৰটোক লগত দেখি অকণো আচৰিত নহ'ল। জিওভান্নি আৰু তাৰ কইনাও আহি উপস্থিত হ'ল। এস্তোনিওই দেউতাকক ক'লে যে এই লগতে অহা বান্দৰটোকেই বিয়া কৰাব। দেউতাকে একো নামাতিলে। দুইজনী কইনাই নো কি উপহাৰ আনিছে তাকেই তেওঁ চাবলৈ বিচাৰিলে। জিওভান্নিৰ কইনাই বাকচ খুলি দেখুৱালে—এটা চৰায়ে ঠোঁটত সোণৰ বাদাম লৈ বহি আছে। বান্দৰৰ বাকচতো সেই একে চৰাইৰ উপৰিও নানা মূল্যবান সামগ্ৰী আৰু এটা অতি ধুনীয়া কাক-কাৰ্য্য কৰা সোণৰ টেমা দেখিবলৈ পালে। তাতোকৈ আচৰিত কথা এয়েই হ'ল যে সেই সোণৰ টেমাটো খোলাৰ লগে লগেই এস্তোনিওৰ লগত অহা বান্দৰটো এজনী অতি ৰূপহী ছোৱালী হৈ পৰিল আৰু তেওঁৰ লগত অহা সকলো বান্দৰ মানুহ হৈ পৰিল।

দেউতাকে তেতিয়া এস্তোনিওকেই সকলো সম্পত্তিৰ অধিকাৰী বুলি ঘোষণা কৰিলে। কিন্তু এস্তোনিওৰ কইনাজনীয়ে আগবাঢ়ি আহি তেওঁক ক'লে 'আপুনি সকলো সম্পত্তি জিওভান্নিকেই দিয়ক—কাৰণ মোৰ সকলো সম্পত্তি এস্তোনিওই পাব। এস্তোনিওই আমাক অভিষাপৰ পৰা ৰক্ষা কৰিছে। আমাৰ দেশৰ সকলো বান্দৰেই এতিয়া মানুহ হৈ গৈছে। এস্তোনিওই মোৰ বান্দৰৰ ৰূপ দেখিও মোক মৰম কৰি বিয়া কৰাবলৈ আগবাঢ়িছে কাৰণেই আমি শাপমুক্ত হ'লোঁ।'

ইয়াৰ পিছত ধুমধামেৰে ছজন ভায়েকৰ বিয়া হ'ল। জিওভানিয়ে দেউতাকৰ লগত থাকিল আৰু এস্তোনিও ঘৈণীয়েকৰ প্ৰাসাদলৈ উভতি গ'ল। *

ম্নো হোৱাইট আৰু সাত বামনৰ সাধু

বহুদিন আগতে এখন দেশত এজন বজাই তেওঁৰ বাণীৰে সৈতে বাস কৰিছিল। বহুদিনলৈ তেওঁলোক নিঃসন্তান আছিল। অৱশেষত বাণীৰ এজনী অতি ধুনীয়া ছোৱালী হ'ল। ছোৱালীজনীৰ জন্মৰ সময়ত চাৰিওফালে বৰফ পৰি বগা হৈ আছিল বাবে তাইৰ নাম ৰখা হ'ল 'ম্নো-হোৱাইট'।

ছোৱালীজনী যিমানেই ডাঙৰ হবলৈ ধৰিলে, সিমানেই ৰূপহী হৈ উঠিল। কিছুদিনৰ পিছত হঠাতে বাণীৰ মৃত্যু হ'ল। বজা অকলশৰীয়া হ'ল তাৰ পিছত আন এজনী বিয়া কৰাই আনিলে। নতুন বাণীও দেখাত বৰ গুৱনি আছিল কিন্তু বৰ অহংকাৰী আৰু হিংসাকুৰীয়া আছিল। তেওঁৰ হাতত এখন 'ঘাছ আইনা' আছিল। প্ৰতিদিনে ৰাতিপুৱা শুই উঠি আইনাখনলৈ চাই তেওঁ প্ৰশ্ন কৰিছিল; 'কোৱাচোন আইনা, এই সংসাৰত আটাইতকৈ ধুনীয়া কোন?' আইনাই উত্তৰ দিছিল 'তুমিয়েই আটাইতকৈ সুন্দৰ।'

এইদৰে কিছুদিন পাৰ হ'ল। ম্নো হোৱাইট ডাঙৰ হৈ অহাৰ লগে লগে তাইৰ ৰূপৰ উজ্জলতা সকলোৰে চকুত পৰিবলৈ ধৰিলে। নতুন বাণীও ম্নো হোৱাইটৰ সৌন্দৰ্য্যৰ কথা অস্বীকাৰ কৰিব নোৱাৰা হ'ল আৰু তেওঁৰ পেটে পেটে বৰ হিংসাও হ'ল। এদিন পুৱা উঠি তেওঁ আইনাখন হাতত লৈ সেই একে কথাই সুধিলে। আইনাই ক'লে, 'তুমিও ধুনীয়া কিন্তু ম্নো হোৱাইট তোমাতকৈয়ো ধুনীয়া।'

বাণীয়ে এই কথা শুনি গুৰুতে জ্বলি পকি কেনেকৈনো ম্নো হোৱাইটক মাৰিব পাৰি তাকে চিন্তা কৰিবলৈ ধৰিলে।

এদিন ৰজা কিবা কামত বাহিৰলৈ যাওঁতে বাণীয়ে এজন লগুৱাক মাতি আনি ম্নো হোৱাইটক হাবিৰ মাজলৈ নি মাৰি পেলাবলৈ আদেশ

দিলে।

লক্ষ্মীজনে স্নো হোৱাইটক বৰ গৰম কৰিছিল। সি তাইক হাবিৰ মাজলৈ লৈ গৈ সকলো কথা বিবৰি ক'লে আৰু পলাই যাবলৈ পৰামৰ্শ দিলে।

স্নো হোৱাইটে ভয় খাই কান্দি কান্দি হাবিৰ মাজে মাজে পলাবলৈ ধৰিলে। লাহে লাহে বাতি হৈ আহিল আৰু তাই গছ এজোপাৰ তলত বহিল। লগে লগেই তাইৰ টোপনি আহিল। বাতিপুৱা চৰাইৰ মাতত তাই সাৰ পালে। মনৰ দুখত হাবিৰ মাজে মাজে অকণমান আশ্ৰয় বিচাৰি তাই খোজ ললে। সৰু সৰু জন্তুবোৰে তাইৰ লগে লগে জপিয়াই গৈ থাকিল।

কিছুদূৰ যোৱাৰ পিছত তাই এটুকুৰা মুকলি ঠাইত এটা অকণমানি ঘৰ দেখা পালে। ঘৰটো অতি ধুনীয়া কিন্তু তেনেই সৰু। তাই ভিতৰলৈ সোমাই গ'ল। এটা কোঠালীত এখন টেবুলৰ চাৰিওফালে সাতখন সৰু সৰু চকী সজোৱা আছে আৰু সাতখনকৈ সৰু বাটি, গিলাচ আৰু কাঁহী পৰি আছে। স্নো হোৱাইটে বাচনবোৰ ধুই পখালি চাফা কৰিলে আৰু পাকঘৰলৈ গৈ বন্ধাবঢ়াও কৰিলে। তাৰ পিছত শোৱা কোঠালীলৈ গৈ দেখিলে সৰু সৰু সাতখন বিচনা। সেই আটাইকেইখন বিচনা লগ লগাই তাই বাগৰিলে। বৰকৈ ভাগৰো লাগিছিল লগে লগেই তাইৰ টোপনি আহিল।

গধূলি হ'ল। সেই ঘৰটোত বাস কৰা সাতজন বাওনা বা বামন ঘৰলৈ উভতিল। তেওঁলোক আটাইবোৰে মূল্যবান পাথৰৰ খনিত কাম কৰিছিল। ঘৰলৈ উভতি আহি চাফ্ চিকুণ ঘৰ দেখি প্ৰথমে তেওঁলোক ঘৰ আচৰিত হ'ল। তাৰ পিছত শোৱা কোঠালীলৈ গৈ স্নো হোৱাইটক দেখা পালে।

কিছুসময়ৰ পিছত স্নো হোৱাইটে সাৰ পালে। তাই তেওঁলোকক

দেখা পাই নিজৰ দুখৰ কাহিনী বিবৰি ক'লে। বামন কেইজনে তাইক নিজৰ ঘৰত থকাৰ দৰেই থাকিবলৈ ক'লে আৰু তাইও মনৰ আনন্দত তেওঁলোকে সৈতে থাকিবলৈ ধৰিলে। গধূলি সদায় কামৰ পৰা উভতি আহি তেওঁলোকে স্নো হোৱাইটে সজাই খোৱা আহাৰ খাই, গান গাই, খেমালি কৰি সময় কটাবলৈ ধৰিলে। এইদৰে কিছুদিন পাৰ হ'ল।

পিছে সেই হিংসাকুৰীয়া বাণীয়ে আকৌ এদিন যাহু আইনাক প্ৰশ্ন শুধি গম পালে যে স্নো হোৱাইট জীয়াই আছে আৰু আক বেচিহে ধুনীয়া হৈছে। তেতিয়া বাণীয়ে নিজাই ভেষজ কৰি বুঢ়ী মগনীয়াৰ এজনীৰ সাজপাৰ পিন্ধি হাবিৰ মাজত স্নো হোৱাইটক বিচাৰি গ'ল। গৈ গৈ তেওঁ স্নো হোৱাইট থকা ঘৰটো বিচাৰি উলিয়ালে। তেওঁ এটা টুকুৰীত বিহ মিহলোৱা আপেল কেইটামান লৈ গৈছিল। দুৱাৰত টুকুৰিয়াই তেওঁ স্নো হোৱাইটক মাতিলে, 'আপেল আনিছো আইজনী—খোৱাঁহি।'

স্নো হোৱাইটে দুৱাৰ খুলি ওলাই আহিল আৰু বাণীয়ে ধুনীয়া বঙা আপেল লৈ তাইক খাবলৈ দিলে। বিহ মিহলোৱা আপেলটোত কামোৰ মৰাৰ লগে লগেই স্নো হোৱাইট ঢলি পৰিল। বাণীয়ে তাইক তেনেদৰে বাগৰি পৰা দেখি মৰি যোৱা বুলি ভাবিলে আৰু মনৰ আনন্দত ঘৰলৈ উভতিল। পিছে হাবিৰ মাজত আন্ধাৰ হৈ অহাত তেওঁ বাট হেৰুৱালে আৰু ওখ পাহাৰৰ পৰা তললৈ বাগৰি পৰিল। তাৰ পাছত তেওঁৰনো কি হ'ল কোনেও নাজানিলে।

ইফালে স্নো হোৱাইট টোপনিত লালকাল হৈ পৰি ব'ল। গধূলি পৰত সাতজন বামন ঘৰলৈ উভতি আহি স্নো হোৱাইটক পৰি থকা দেখি কান্দিবলৈ ধৰিলে। তাৰ পিছত তেওঁলোকে আইনাৰ কফিন এটা বনাই তাৰ মাজত স্নো হোৱাইটক স্মুৱাই এটা মুকলি ঠাইত থৈ দিলে। দিনে বাতিয়ে এজনকৈ পাল পাতি তাইক পহৰা দিবলৈ ধৰিলে।

কেইদিনমান পিছত এদিন এজন বজাৰ কোঁৱৰে ঘোঁৰাত উঠি গৈ

থাকোঁতে স্নো হোৱাইতক দেখা পাই বৈ গ'ল। বামন কেইজনেও স্নো হোৱাইটৰ কথা, ছুষ্ট বাণীৰ কথা আৰু সকলো কথা কৈ কৈ কান্দিবলৈ ধৰিলে। বাজকোঁৱৰে কফিনৰ ঢাকনিখন খুলি স্নো হোৱাইটৰ কপালত চুমা এটা খালে। লগে লগে এটা আচৰিত ঘটনা ঘটিল। স্নো হোৱাইটে টোপনিৰ পৰা সাৰ পাই উঠিল আৰু এটা মিঠা হাঁহি মাৰি সম্ভাষণ জনালে।

বামন কেইজনে আনন্দত জপিয়াই উঠি নাচিবলৈ ধৰিলে। সকলোৱে আনন্দত উদ্ভাৱল হ'ল। বাজকোঁৱৰে স্নো হোৱাইটক বিয়া কৰাই নিজ বাজালৈ যাবলৈ ওলাল। বামন কেইজনৰ দুখ লাগিল যদিও স্নো হোৱাইটে মাজে সন্ময়ে তেওঁলোকৰ ওচৰলৈ আহি থাকিব বুলি কোৱাত তেওঁলোকে তাইক বিদায় দিলে। বাজকোঁৱৰে স্নো হোৱাইটক লৈ নিজ বাজালৈ উভতি গ'ল আৰু সুখেৰে দিন কটাবলৈ ধৰিলে। *

যাদুৰ বাঁহী

এসময়ত এখন গাওঁত এটা গৰখীয়া ল'ৰা আছিল। সৰুতে মাক দেউতাকক হেৰুৱাই সি সংসাৰত বৰ অকলশৰীয়া হৈ পৰিছিল। গাওঁৰ গৰু-ছাগলীবোৰ পথাৰলৈ লৈ গৈ দিনটো গৰু চৰাই সি গধূলিপৰত গাওঁলৈ উভতি আহিছিল। গাওঁৰ মানুহে তাক পাল পাতি খোৱা বস্তু যোগাইছিল। তাকে খাই কাৰোবাৰ গোহালীৰ এচুকত পৰি বাতিটো কটাইছিল। এয়াই আছিল তাৰ দৈনন্দিন জীৱন। এদিন সি পাহাৰৰ কাষত গৰু চৰাবলৈ দি মনৰ বেজাৰতে কান্দি আছিল। এনে সময়ত কোনোবাই যেন কাণে কাণে কৈ গ'ল, 'বোপাই নাকান্দিবা সোৱা চোৱা তোমাৰ সন্মুখতে তিনিটা বাঁহী পৰি আছে। সেই কেইটাকে বজোৱা।'

ল'ৰাজনে চকু খাই দেখিলে যে সচাঁকৈয়ে ওচৰতে তিনিটা বাঁহী পৰি আছে। প্ৰথম বাঁহীটো বজোৱাৰ লগে লগেই তাৰ চকু পানীবোৰ শুকাই গ'ল। দ্বিতীয় বাঁহীটো বজোৱাৰ লগে লগে মনৰ দুখ বেজাৰ-বোৰো আঁতৰি যাবলৈ ধৰিলে আৰু মনটো আনন্দেৰে ভৰি পৰিল। তৃতীয় বাঁহীটো বজোৱাৰ লগে লগেই তাৰ নাচিবৰ মন গ'ল। সুৰৰ তালে তালে তাৰ ভৰি দুখন নাচিবলৈ ধৰিলে।

ল'ৰাজনে তৃতীয় বাঁহীটো বজাই নিজেও নাচিবলৈ ধৰিলে আৰু আচৰিত কথা গৰু-ছাগলীবোৰেও বাঁহীৰ সুৰে সুৰে পিছ ঠেং ছুটাত ভৰি দি নাচিবলৈ ধৰিলে। সি বুজি পালে যে সচাঁকৈয়ে বাঁহী তিনিটা বৰ আচৰিত ধৰণৰ।

এনে সময়ত সেই দেশৰ বজাই ঘোঁৰাত উঠি গৈ আছিল। তেওঁ গৰু-ছাগলীবোৰ নাচি থকা দেখা পাই আচৰিত হৈ বৈ গ'ল। লৰাটোৱে বজোৱা বাঁহীৰ সুৰটো তেওঁৰ কাণত পৰাৰ লগে লগে তেওঁ বৈ গ'ল।

আৰু তেওঁৰ ভৰি দুখন শুবৰ তালে তালে নাচি উঠিল। বজাই গৰখীয়া ল'ৰাজনক এনে ঘটনাৰ কাৰণ সুধিলে। তেতিয়া গৰখীয়া ল'ৰাজনে সকলো কথা বিবৰি কলে আৰু প্ৰথম আৰু দ্বিতীয় বাঁহীটো বজাই বজাক শুনাবলৈ যাওঁতে বজাই কলে “ব'বা ব'বা—এইটো নবজাবা। ‘তুমি তোমাৰ এই যাত্ৰাৰ বাঁহীৰ সহায়েৰে মোৰ এটা উপকাৰ কৰি দিয়া। মোৰ একমাত্ৰ ছোৱালীজনীক মোৰ চুবুৰীয়া ছুট বজা এজনে চুৰ কৰি লৈ গৈ তেওঁৰ ঘৰত বন্দী কৰি থৈছে। তেওঁৰ ওচৰলৈ গৈ তুমি এই বাঁহীটো বজোৱা। তেতিয়া তেওঁ নাচি নাচি ভাগৰি পৰিব আৰু মোৰ ছোৱালীজনীক ওভোতাই দিবলৈ বাধ্য হ'ব।

গৰখীয়া ল'ৰাজনে বজাৰ নিৰ্দেশমতে চুবুৰীয়া ৰাজ্যৰ বজাৰ প্ৰাসাদলৈ গ'ল। সি দেখিলে সচাঁকৈয়ে ছুট বজাজনে তেওঁলোকৰ ৰাজকুৰঁবীক বন্দী কৰি এটা ওখ দুৰ্গত থৈ দিছে আৰু কুৰঁবীয়ে বহি বহি কান্দি আছে। সি প্ৰথমতে বাগিছাৰ মাজলৈ গৈ প্ৰথম বাঁহীটো বজালে। বাঁহীৰ শব্দ কুৰঁবীয়ে শুনাৰ লগে লগেই তেওঁৰ চকুপানী শুকাই গ'ল। তাৰ পিছত দ্বিতীয় বাঁহীটো বজোৱাৰ লগে লগে কুৰঁবীৰ মুখত হাঁহি বিৰিঙিল। তেওঁ বাগিছাৰ মাজলৈ ওলাই আহিল। এনে সময়ত ছুট বজাজনে কুৰঁবীক বিচাৰি বাগিছালৈ ওলাই আহিল। গৰখীয়া ল'ৰাজনে তৎক্ষণাত তেওঁৰ কাষ চাপি তৃতীয় বাঁহীটো বজাবলৈ আৰম্ভ কৰিলে। বজাই বাঁহীৰ শব্দ লগে লগে নাচিবলৈ ধৰিলে গৰখীয়াই বাঁহী বজাই থাকিল। বজাই নাচি নাচি ভাগৰি পৰিল আৰু গৰখীয়াক বাঁহী বজাবলৈ হাক দিলে—কিন্তু সি নুশুনা ভাও জুৰি বাঁহী বজায়েই থাকিল। বজাই ভৰিৰ বিষত তত নোপোৱা হ'ল অথচ নাচিয়েই থাকিল। শেষত গৰখীয়া ল'ৰাজনক বজাই কাকুতি-মিনতি কৰিবলৈ ধৰিলে। সি চেগ চাই ক'লে, ‘আমাৰ দেশৰ ৰাজকুৰঁবীক তুমি দিলেহে মই বাঁহী বজোৱা বন্ধ কৰিম।’ বজাই উপায় নাপাই ৰাজকুৰঁবীক মুক্তি দি দিলে।

গৰখীয়া ল'ৰাজনে ৰাজকুৰঁবীক ঘোঁৰাত উঠাই লৈ ঘৰমুৱা হ'ল। পিছে পিছে বজাৰ সৈন্ত কিছুমানে খেদি আহি থকা দেখা পাই সি আকৌ

বাঁহী বজাবলৈ আৰম্ভ কৰিলে। সৈন্তবোৰে বোৰাৰ ওপৰতে নাচিবলৈ ধৰিলে। তেওঁলোক নিজ ৰাজ্যলৈ উভতি আহিল।

বজাই জীয়েকক ঘূৰাই পাই আনন্দত মতলীয়া হ'ল। তেওঁ গৰখীয়া ল'ৰাজনক বুকুত সাৱটি লৈ মৰম কৰি কলে ‘আজিৰে পৰা তুমি মোৰ ল'ৰাৰ দৰেই মোৰ ঘৰত থাকিবা। মোৰ ৰাজ্যৰ সকলো মানুহে তোমাৰ বাঁহীৰ শব্দ শুনি সকলো দুখ পাহৰিব। মোৰ ছোৱালীজনীয়ে তোমাৰ দৰে সাহসী ভাই এজন পাব আৰু মই যেতিয়া বুঢ়া হম তেতিয়া মোৰ এই ৰাজ্যখন তোমাকেই দান কৰিম। *

পায়সৰ বাটি

বহুদিন আগৰ কথা। এখন হাবিৰ কাষতে এটা সৰু জুপুৰি ঘৰ আছিল আৰু তাত এজনী সৰু ছোৱালী তাইৰ মাকৰ সৈতে বাস কৰিছিল। তেওঁলোকৰ ঘৰ দুখীয়া আছিল আৰু প্ৰায়েই অনাহাৰে কটাব-লগীয়া হৈছিল।

এদিন বাতিপুৱা ছোৱালীজনীয়ে ভোকত অস্থিৰ হৈ ওচৰৰ হাবিলৈ পকা জামু বিচাৰি গ'ল। পকা জামু বুটলি বুটলি তাই হাবিৰ মাজ পালেগৈ। হঠাতে এগৰাকী বুঢ়ী আহি তাইৰ সন্মুখত থিয় হ'ল। বুঢ়ীয়ে শুধিলে, 'এইখন হাবিৰ মাজত অকলে অকলে কি বিচাৰিছা তাইজনী?'

ছোৱালীজনীয়ে উত্তৰ দিলে, 'আইতা, মই আৰু মোৰ মাই কালিৰে পৰা লঘোনে আছো, সেইবাবে এই হাবিৰ মাজলৈ পকা জামু বিচাৰি আহিছোঁ।'

বুঢ়ীগৰাকীয়ে তেওঁৰ আঁচলৰ তলৰপৰা এটা সৰু বাটি উলিয়াই ছোৱালীজনীৰ হাতত দি ক'লে, "এই বাটিটো লোৱা, বাটিটোৰ গুণ বহুত। তোমালোকৰ যেতিয়াই ভোক লাগিব বাটিটো জুইৰ ওপৰত বহাই দি ফবা, 'আহাৰ সিজোৱা অকণমানি বাটি।' লগে লগেই বাটিটো সুগন্ধি পায়সেৰে ভৰি পৰিব। তোমালোকৰ ভোক গুচিলে ক'বা, 'আৰু নালাগে, অকণমানি বাটি।' তেতিয়া পায়স সিজোৱা বন্ধ হ'ব।

ছোৱালীজনীয়ে বাটিটো হাতত লৈ বুঢ়ীগৰাকীক ধন্যবাদ জনাই মনৰ আনন্দত ঘৰলৈ লব দিলে। মাকৰ হাতত বাটিটো দি তাই মাকক সকলো কথা বুজাই ক'লে। তাৰ পিছত দুয়ো হেপাহ পলুৱাই সুগন্ধি পায়স খাই ভোক গুচালে।

তাৰ পিছৰে পৰা সিহঁতৰ অভাৱ গুচিল। ভোক লাগিলেই পায়সৰ

॥ ১৫ ॥

বাটিক জুইৰ ওপৰত বহাই দি কয় 'আহাৰ সিজোৱা, অকণমানি বাটি।' লগে লগেই সুগন্ধি পায়সেৰে বাটি ভৰি উঠে। সিহঁতে তাকে খাই ভোক পলুৱায়।

এদিন ছোৱালীজনীয়ে ওচৰৰ গাঁৱলৈ সমনীয়া এজনীৰ ঘৰলৈ ফুৰিবলৈ গ'ল। মাকে কাম-বন কৰি উঠি জীয়েকৰ অহাত পলম হ'ব যেন দেখা পাই বান্ধনি ঘৰলৈ গ'ল। তেওঁ পায়সৰ বাটিটো জুইৰ ওপৰত বহাই দি ক'লে 'আহাৰ সিজোৱা অকণমানি বাটি।' বাটিটো পায়সেৰে ভৰি পৰিল। কিন্তু তেওঁ 'আৰু নালাগে অকণমানি বাটি' কথাৰ পাহৰি গৈ ক'লে, 'নালাগে বন্ধ কৰা।' কিন্তু পায়স উতলিয়েই থাকিল, বাটি ভৰি বাগৰি পৰি গোটেই পাকঘৰটো ভৰি গ'ল। মাকে আকৌ ক'লে, 'নালাগে নালাগে আৰু পায়স নালাগে।' নাই পায়সৰ সোঁত বন্ধ নহ'ল। পাক-ঘৰৰ দুৱাৰেদি পায়সৰ সোঁত বৈ চোতাল ঘৰ পালে। তাৰ পিছত বাটৰ ওপৰেদি পায়সৰ নৈ বৈ যাবলৈ ধৰিলে। গৈ গৈ পায়সৰ সোঁত ওচৰৰ গাওঁও পালে। গাঁৱৰ মানুহে সুগন্ধি পায়সৰ গন্ধ পাই আতৰিত হ'ল। দেখিলে যে বাটৰ ওপৰেদি পায়সৰ নৈ বৈ গৈছে। মুখত দি যেতিয়া গম পালে তাৰ সোৱাদ লগে লগে চৌ, কেবাহী আদিত পায়সবোৰ ভৰাই সকলোৱে ঘৰলৈ নিলে। গাঁৱৰ মানুহৰ হুলস্থূল শুনি ছোৱালীজনীয়ে বাটলৈ ওলাই আহি পায়সৰ সোঁত দেখা পাই বুজি পালে এয়া তেওঁলোকৰ ঘৰৰ পৰাই আহিছে। নিশ্চয় মাকে 'আৰু নালাগে অকণমানি বাটি' এই কথাৰ ক'বলৈ পাহৰিছে। তাই লৰালৰিকৈ ঘৰলৈ উভতিল। বান্ধনি ঘৰলৈ সোমাই গৈ তাই ক'লে 'আৰু নালাগে অকণমানি বাটি।' কথাৰ কোৱাৰ লগে লগেই পায়সৰ সোঁত বন্ধ হ'ল।

ইতিমধ্যে গাঁৱৰ বাটৰ ওপৰত একাঠ পায়স জমা হ'লেই। গাঁৱৰ সকলো মানুহে সেই পায়স খাই হেপাহ পলুৱালে। তিনি সপ্তাহ জুৰি সেই পায়সেৰে গাঁৱৰ মানুহখিনিক আটিলে। *

* A, Little Magic Pot'ৰ মুকলি ভাঙনি।

কপৌ চৰাইৰ উপহাৰ

এখন গাঁৱত এজন অতি দুখীয়া খেতিয়ক আছিল। হাবিৰ কামতে সৰু জুপুৰি ঘৰ এটাত তেওঁ বাস কৰিছিল। খেতি কৰিবলৈ তেওঁৰ নিচেই অকণমান মাটি আছিল। সেইকণ মাটিৰ শস্যৰে তেওঁক বছৰটো মুজুৰিছিল। হাবিৰ ফলমূল সংগ্ৰহ কৰি তাৰেই পেটৰ ভোক গুচাইছিল আৰু কেতিয়াবা লঘোনেও থাকিবলগীয়া হৈছিল। তেওঁ হাবিৰ সকলো চৰাই-চিৰিকতি আৰু জীৱ-জন্তুৰ ভাষা বুজি পাইছিল।

এদিন হাবিৰ মাজত ফলমূল বিচাৰি ঘূৰি ফুৰোতে তেওঁ কপৌ চৰাই এটিৰ কৰুণ বিননি শুনিবলৈ পাই বৈ গ'ল। কপৌজনীয়ে কান্দি কান্দি কৈ আছে, 'মোৰ ডেউকা দুখন ভাঙি গৈছে, মোক কোনোবাই অকণমান সহায় কৰিবনে?' খেতিয়কজনে চৰাইজনীক মাটিৰ পৰা বুটলি লৈ নিজৰ ঘৰলৈ লৈ আনিলে আৰু তাইক যত্ন কৰি ৰাখিলে। কপৌজনীক মৰম কৰি তেওঁ ক'লে, 'তুমি সম্পূৰ্ণ সুস্থ হৈ... মুঠালৈকে তুমি মোৰ ঘৰতে থাকা। পিছে তোমাক খুৱাবলৈ মোৰ ঘৰত খুদা এটো নাই, সেইবাবেহে মোৰ মনত বৰ বেজাৰ।

কপৌজনীয়ে ক'লে 'তুমি অকণো চিন্তা নকৰিবা। হাবিৰ সোঁমাজতে থকা বৰগছজোপাৰ খোৰঙত চাউল কেইটামান পাবা তাকেই লৈ আহাগৈ।'

খেতিয়কজনে হাবিৰ মাজতে থকা ডাঙৰ বৰগছ জোপাত উঠি খোৰঙৰ পৰা চাউল মুঠ আনিবলৈ হাত মেলি দিছিল যে তাত অকল চাউলেই নহয়, মূল্যবান হীৰা, মুকুতা আৰু অলংকাৰ কিছুমানো আছে। তেওঁ বৰ চিন্তাত পৰিল। তেওঁ অতি সং আৰু নিৰ্লোভী আছিল। তেওঁ জানিছিল যে এই মূল্যবান বস্তুবোৰৰ পৰাই মানুহৰ মনলৈ অশান্তি আহে আৰু অহংকাৰৰ সৃষ্টি হয়। তাৰ উপৰি এইবোৰৰ পৰাই

কাজিয়াও হয়। সেইবাবে তেওঁ বস্তুবোৰ তাতেই এৰি থৈ মাত্ৰ চাউল-মুঠি লৈ ঘৰলৈ উভতিিলে। ঘৰলৈ আহি তেওঁ কপৌজনীক চাউলমুঠি খাবলৈ দিলে।

খেতিয়কজনে গোটেইখিনি চাউল কপৌজনীৰ সমুখত আনি দিয়াত কপৌৱে আকৌ সুধিলে, 'তোমাৰ বাবে অকণো নাৰাখিলা?' তেওঁ কপৌজনীক মৰম কৰি ক'লে, 'তুমি মোৰ বাবে অকণো চিন্তা নকৰিবা, তুমি মোৰ আলহী, তাৰ উপৰি অসুস্থ। তুমি মাথো সোনকালে ভাল হৈ উঠা।'

লাহে লাহে চৰাইজনী সুস্থ হৈ উঠিল। তাইৰ ডেউকা দুখন সম্পূৰ্ণৰূপে ভাল হোৱাত তাই উৰিব পৰা হ'ল। এদিন দুপৰীয়া খেতিয়কজনে কাম কৰি থাকোঁতে চৰাইজনীয়ে মুখত এটা আঙঠি লৈ আহি খেতিয়কৰ কান্ধত পৰিল—আঙঠিটো তেওঁৰ হাতত দি চৰাইজনীয়ে ক'লে, 'এয়া মোৰ তোমালৈ মৰমৰ উপহাৰ। তুমি এই আঙঠিটো পিদ্ধি যি বিচাৰিবা তাকেই পাবা।'

খেতিয়কজনে আঙঠিটো পিদ্ধি কলে, 'মাত্ৰ দুখন কটি আৰু এগিলাচ গাখীৰেই মোৰ বাবে যথেষ্ট।' কথাষাৰ কোৱাৰ লগে লগেই তেওঁৰ সমুখত দুখন গৰম কটি আৰু এগিলাচ গাখীৰ আহি উপস্থিত হ'ল। তেওঁ মনৰ আনন্দত কটি আৰু গাখীৰ খালে আৰু চৰাইজনীকো খুৱালে। কপৌৰ মৰমৰ উপহাৰ সেই আঙঠিটোৱে তেওঁৰ সকলো অভাৱ আঁতৰ কৰিলে।

এতিয়া বুজিলানে অকণিহঁত—আমি সৰু আৰু সাধাৰণ প্ৰাণী বুলি কেতিয়াও কাকো অৱহেলা কৰিব নালাগে। কেতিয়াবা এনে সাধাৰণ প্ৰাণীয়েও আমাৰ মহৎ উপকাৰ কৰে। *

জাববৰ সলনি প্ৰাম

এখন গাঁৱত এজন খেতিয়কৰ এখন ডাঙৰ প্ৰামৰ বাগিছা আছিল। তেওঁৰ এজন পুতেক আছিল। পুতেকজন বৰ সবল আৰু পৰিশ্ৰমী আছিল। পুতেকৰ বিয়া পাতিবৰ সময় হোৱাত খেতিয়কজনে উপযুক্ত কইনা এজনীৰ বাবে চাৰিওফালে খা-খবৰ লবলৈ ধৰিলে। তেওঁ মনে মনে বুধি এটা সাজি এদিন ঘোঁৰাগাড়ীত কেইবাটাও ডাঙৰ পাচিত প্ৰাম ভৰাই লৈ গাঁৱৰ বাটে বাটে চিঞৰিবলৈ ধৰিলে, 'জাহি-জাববৰ সলনি মোৰ বাগিছাৰ উৎকৃষ্ট প্ৰাম নিয়কহি। যিমানেই বেছি জাহি-জাবব, সিমানেই বেছি প্ৰাম।

গাঁৱৰ তিৰোতা আৰু ছোৱালীবোৰে আচৰিত মানিলে। জাহি-জাববৰ সলনি প্ৰাম? সঁচানে? মানুহজনে আকৌ চিঞৰিলে, 'জাহি-জাববৰ সলনি প্ৰাম নিয়কহি।' লগে লগেই ঘৰৰ তিৰোতা আৰু ছোৱালীবোৰে ঘৰ চাফ্ কৰি জাবব-জোখৰ উলিয়াবলৈ আৰম্ভ কৰিলে। গাঁৱৰ ছোৱালীবোৰৰ মাজত কোনে কিমান জাবব গোটাৰ পাৰে তাৰেই প্ৰতিযোগিতা চলিল। সকলোৱে ঘৰৰ চুক, গছৰ তল, গোহালি আদি সাৰি যিমান জাবব গোটাৰ পাৰে লৈ মানুহজনৰ ওচৰলৈ লব মাৰিলে। মানুহজনেও মিচিকিয়াই হাঁহি কোনে নো কিমান জাবব আনিছে চাই তাৰ সলনি প্ৰাম বিলাবলৈ ধৰিলে। কোনোবাই বস্তা ভৰাই জাবব আনিছে, কোনোবাই টুকুৰি ভৰাই। আকৌ কোনোবাই আচলত বান্ধি আৰু কোনোবাই টোপোলা এটাত। এইদৰে গোটেই দিন ধৰি তেওঁ জাহি-জাববৰ সলনি প্ৰাম বিলাই থাকিল। প্ৰাম প্ৰায় শেষ হৈ আহিল। পাচি এটাত মাত্ৰ কেইটামানহে পৰি ব'ল।

॥ ১৯ ॥

এনে সময়ত এজনী অতি মৰমলগা ছোৱালীয়ে সৰু কমাল এখনত অকণমান জাহি-জাবব বান্ধি লৈ মানুহজনক দিলে। মানুহজনে মিচিকিয়াই হাঁহি প্ৰশ্ন কৰিলে, 'আইজনী, এইকণ জাববৰ সলনি তুমি কেইটানো প্ৰাম পাবা?' ছোৱালীজনীয়ে লাজ লাজকৈ উত্তৰ দিলে, 'আমাৰ ঘৰত অকণো জাবব নাই, এইকণ জাবব মই মোৰ চুবুৰীয়াৰ ঘৰ চাফা কৰি দিয়াত সহায় কৰা বাবেই তেওঁলোকে মোক দিছে। আপুনি যিকেইটা প্ৰাম দিয়ে তাৰেই হব।'

মানুহজনে ছোৱালীজনীৰ কথা শুনি বৰ সুখ পালে। তেওঁ মনে মনে বিচৰা ছোৱালী এইজনীয়েই। তেওঁ বুজি পালে যে ছোৱালীজনী ইমানেই চাফ-চিকুন যে ঘৰত অকণো জাবব জমা হৈ নাথাকে। গতিকে পৰিশ্ৰমীও। পুতেকলৈ এনে এজনী ছোৱালীকেই তেওঁ বিচাৰি আছিল। তেওঁ টুকুৰিত থকা প্ৰামকেইটা ছোৱালীজনীৰ হাতত তুলি দি ৰংমনেৰে ঘৰলৈ উভতিলে। তাৰ পিছত এটা শুভদিন চাই পুতেকৰ সৈতে সেই ছোৱালীজনীৰ বিয়া পাতি দিলে। ছোৱালীজনীৰ কাম-কাজ আৰু ব্যৱহাৰে তেওঁক সুখী কৰিলে। *

ক'লা চৰাইৰ গীতৰ স্মৃতি

বহুদিনৰ আগতে পাহাৰৰ কাষৰ গাওঁ এখনত এলিচডেয়াৰ বেন নামৰ ল'ৰা এটা আছিল। সংসাৰত তাৰ মাকৰ বাহিৰে আন কোনো নাছিল। এদিন সি তাৰ বাঁহীটো লৈ পাহাৰৰ গাতে গজা ঢেঁকীয়া আক খেৰ বিচাৰি গ'ল। একোছা খেৰ আক ঢেঁকীয়া ব'দত মেলি দি ওচৰতে বহি সি টোপনিয়াবলৈ ধৰিলে। এই ঢেঁকীয়া আক খেৰবোৰ শুকালে সি ঘৰলৈ নি তাৰ বিছনাত পাৰিব। ব'দজাক টান হৈ অহাৰ লগে লগে এলিচডেয়াৰৰ ভালদৰেই টোপনি আহিল। টোপনিত সি সপোন দেখিলে যে অকণমানি ক'লা চৰাই এটাই অতি গুৰুলা গীত গাই আছে। কিছুসময়ৰ পাছত সি সাৰ পালে যদিও সপোনতে শুনা সেই গীতৰ স্মৃতিটো তাৰ কাণত বাজি থাকিল। স্মৃতিটো ইমানেই মিঠা যে তাৰ বাঁহীত সি স্মৃতিটো বজাবলৈ আৰম্ভ কৰিলে। হঠাতে সি দেখিলে ওচৰৰ পাহাৰখনত এটা ফাট মেলি গুহা এটাৰ সৃষ্টি হ'ল আক পাহাৰখনো লাহে লাহে কঁপিবলৈ ধৰিলে। এলিচডেয়াৰে প্ৰথমতে ভয় খালে; কিন্তু গুহাৰ ভিতৰলৈ যাবলৈকো বৰ কোঁতুহল হ'ল। সি গুহাটোৰ ভিতৰলৈ সোমাই গ'ল। ভিতৰখন বৰ আন্ধাৰ। সি ওলাবলৈ বাট বিচাৰিলে; কিন্তু দেখিলে গুহাৰ মুখখন এচটা শিল পৰি বন্ধ হৈ গৈছে। তাৰ বৰ ভয় লাগিল।

কিছুসময়ৰ পিছত সি সৰু সৰু মানুহৰ খোজৰ শব্দ শুনিলে। এলিচডেয়াৰে ভাবিলে এয়া নিশ্চয় বাওনাৰ দেশ। অলপ সময়ৰ পিছতেই তাৰ সমুখত সৰু সৰু চুটিচাপৰ মানুহ কিছুমান আহি উপস্থিত হ'ল আক ক'লে, 'তোমাৰ বাঁহীৰ মিঠা স্মৃতি আমাক বৰ আনন্দ দিছে। আমাৰ দেশৰ বাণীয়ে তোমাক তেওঁৰ ওচৰলৈ নিবলৈ

পঠিৱাইছে।' এইবুলি কৈ তেওঁলোকে এলিচডেয়াৰক গুহাৰ ভিতৰলৈ আগবঢ়াই লৈ গ'ল।

গুহাৰ ভিতৰত একুৰা জুই অলি আছিল। তাৰে পোহৰত এলিচডেয়াৰে দেখিলে এজনী অতি ধুনীয়া ছোৱালীয়ে সিংহাসনত বহি আছে। এলিচডেয়াৰক দেখা পাই বাণীয়ে ক'লে, 'তোমাৰ বাঁহীৰ মিঠা স্মৃতি আমাক মুগ্ধ কৰিছে, আকৌ বজোৱা।'

এলিচডেয়াৰে বাঁহী বজাবলৈ আৰম্ভ কৰিলে। বাঁহীৰ স্মৃতি স্মৃতি চুটিচাপৰ মানুহবোৰে নাচিবলৈ আৰম্ভ কৰিলে। তেওঁলোক আনন্দত মতলীয়া হৈ নাচিয়েই থাকিল। এলিচডেয়াৰেও বাঁহী বজাই আপোন পাহাৰ হৈ গ'ল। এইদৰে সি কিমান সময় বাঁহী বজালে কোনেও ক'ব নোৱাৰে।

ইফালে ৰাতি হৈ অহা বাবে এলিচডেয়াৰৰ ঘৰত মাকে বৰ চিন্তা কৰিব ধৰিলে। তেওঁ গাওঁৰ মানুহক এলিচডেয়াৰ ঘৰলৈ উভতি নহা কথাটো জনাই কান্দিবলৈ ধৰিলে। গাওঁৰ মানুহে চাৰিওফালে তাক বিচাৰি চলাথ কৰিলে যদিও তাক কতো বিচাৰি নাপালে। এদিন দুদিন কৰি বহুদিন পাৰ হৈ গ'ল, এলিচডেয়াৰ আক উভতি নাছিল। গাওঁৰ মানুহে কেতিয়াবা বহুত ৰাতি এলিচডেয়াৰৰ বাঁহীৰ স্মৃতি শুনিবলৈ পায়। যেন বহুদূৰৈৰ পৰাহে স্মৃতিটো আহি আছে। কিন্তু এলিচডেয়াৰৰ কোনো গুংসুত্ৰকেই তেওঁলোকে নাপালে। মাক-জনীয়ে কান্দি কান্দি ভাগৰি পৰিল। অৱশেষত এলিচডেয়াৰৰ মৃত্যু হোৱা বুলিয়েই সকলোৱে ধৰি ল'লে।

ইপিনে গুহাৰ ভিতৰত এলিচডেয়াৰ বাঁহী বজাই বজাই শেষত ভাগৰি পৰিল আক বাণীৰ সিংহাসনৰ তলত বাগৰি পৰিল। তাৰ হাত দুখনো বিয়াব ধৰিলে। সি জ্ঞান হেৰুৱাই পেলালে। যেতিয়া সি সাৰ পালে, তেতিয়া দেখিলে সেই সৰু সৰু চুটিচাপৰ মানুহবোৰো নাই, গুহাও নাই, বাণীও নাই। সি পাহাৰৰ কাষতে এবোজা

শুকান ঢেকীয়া আৰু খেৰৰ দমৰ ওচৰতে শুই আছে। সি উঠি লাহে লাহে ঘৰমুৱা হ'ল। গাওঁখনৰ ওচৰ চাপি তাৰ বৰ আচহুৱা যেন লাগিল। ইমান পৰিবৰ্তন কেনেকৈ হ'ল? নিজৰ ঘৰৰ সমুখত থিয় হৈ দেখিলে ঘৰটো প্ৰায় উৱলি গৈছে—এগৰাকী বুঢ়ী তিৰোতা দুৱাৰ মুখতে বহি আছে। আচৰিত কথা—এয়া দেখোন তাৰ মাক। মাক ইমান বুঢ়ী হ'ল কেনেকৈ? মাকৰ ওচৰলৈ গৈ মাকক সাৱটি ধৰোঁতে মাকে তাৰ মুখলৈ বহুসময় চাই থাকিল। তাৰ পিছত পুতেকক চিনি পাই কান্দিবলৈ ধৰিলে আৰু পুতেকক আনন্দত সাৱটি ধৰিলে। সি লাহে লাহে সকলো কথা গম পালে। সি ঘৰ এৰি যোৱাৰ পাছত ইতিমধ্যে দহ বছৰ কাল পাৰ হৈ গৈছে।

সময়ত এলিচডেয়াৰ বেন এজন বিখ্যাত সংগীতজ্ঞ হৈ উঠিল। পিছে সপোনত শুনা সেই ক'লা চৰাইৰ গীতটো তেওঁ হলে ভুলতো কোনো দিনেই বাঁহীত বজোৱা নাছিল। *

অতি লোভৰ পৰিণাম

বহুদিনৰ আগতে এদিন এজন খৰিকটীয়াই হাবিৰ মাজত গছ কাটিবলৈ গৈছিল। তেওঁ এজোপা 'ওক' গছ কাটিবলৈ হাতৰ কুঠাৰখন দাঙিছেহে মাথোন এনে সময়ত গছজোপাই মাত লগালে, 'বোপাই মোক নাকাটিবা, মোৰ ফলবোৰ এতিয়াও পুৰঠ হোৱা নাই।' খৰিকটীয়াই এজোপা দেবদাক গছৰ পিনে আগবঢ়াৰ লগে লগে এইজোপা গছেও কৈ উঠিল, 'বোপাই, মোৰ চিৰসেউজীয়া চেহেৰাটোৱে সকলোকে আনন্দ দিয়ে, মোকো নাকাটিবা।' তাৰ পিছত এজোপা পাইন গছ কাটিবলৈ যাওঁতে সেইজোপাইও কৈ উঠিল, 'বোপাই, মোৰ ডালত পৰি চৰাইবোৰে কেনে গুৱলা গীত গাইছে চোৱা। তাৰোপৰি ময়েই এই চৰাইবোৰৰ ৰাতিৰ আশ্ৰয়; গতিকে মোকো নাকাটিবা।' কথাবোৰ শুনি খৰিকটীয়াৰ বৰ বেজাৰ লাগিল আৰু এজোপা গছৰ তলত বহি চিন্তা কৰিব ধৰিলে। খৰিকেইটামান বজাৰত বেচি যি ছুপইচা তেওঁ পায় তাৰেই তেওঁৰ ঘৰ সংসাৰ চলে। এতিয়া উপায়!!

এইদৰে বহি থাকোঁতে হঠাতে তেওঁ দেখিলে যে সমুখত গছৰ বাকলিৰ সাজ পিন্ধি এজন বুঢ়া মানুহ হাতত এডাল সোণৰ মাৰি লৈ থিয় হৈ তেওঁলৈ চাই মিচিকিয়াই হাঁহিছে। খৰিকটীয়াজন বৰ আচৰিত হ'ল। হঠাতে হাবিৰ মাজত এই মানুহজননো ক'ব পৰা আহি ওলালহি! বুঢ়া মানুহজনে ক'লে, 'মই এই হাবিৰ ৰখীয়া। এই গছবোৰ মোৰ সন্তানৰ দৰেই। তুমি আজি মোৰ এই সন্তানবোৰক নকটাকৈ জীৱন ৰক্ষা কৰিলা বাবে মই তোমালৈ এটা উপহাৰ আনিছো। এই সোণৰ যাতুদণ্ডাল লোৱা। এইডাল হাতত লৈ প্ৰয়োজনীয় যি বিচাৰিবা তাকেই পাবা। পিছে এটা কথা, অতিমাত্ৰাই

লোভ নকৰিবা। তোমাৰ প্ৰয়োজনতকৈ বেছি যদি বিচৰা ভেনেশ্বলত
তোমাৰ ভাগ্য বেয়াহে হ'ব।'

খৰিকটীয়াজনে সেই সোণৰ মাৰিডাল লৈ ঘৰলৈ উভতি আহিল।
ঘৰ আহি পাই তেওঁ পকুৱাৰ গাঁতৰ ওচৰলৈ গৈ তাত সোণৰ
মাৰিডালক ক'লে, 'এই পকুৱাবোৰৰ হতুৱাই বাতিৰ ভিতৰতে ভৰাল
এটা সাজি দিয়া য'ত সদায় শস্য ভৰি থাকিব।' এই বুলি কৈ তেওঁ
শুবলৈ গ'ল। পিছদিনা পুৱা উঠি তেওঁ দেখিলে যে সঁচাকৈয়ে বাতিৰ
ভিতৰতে শস্যৰে পৰিপূৰ্ণ এটা ডাঙৰ ভঁৰাল তৈয়াৰ হৈ উঠিছে।
তেওঁ বুজি পালে যে বনৰ দেৱতাই তেওঁক সঁচাকৈয়ে আশীৰ্বাদ
কৰিছে।

তাৰপিছত খৰিকটীয়া সেই সোণৰ যাছদণ্ডৰ সহায়ত
মকুবোৰৰ হতুৱাই কাপোৰ বোৱালে আৰু চিকা আৰু নিগনিৰ
সহায়ত মাটি চহ কৰি খেতিও কৰালে। হাবিৰ গছবোৰেও তেওঁক
নানা ধৰণৰ ফলমূল যোগাই থাকিল আৰু মৌমাথিয়ে মৌ-জোলৰ
যোগান ধৰিলে। তেওঁ সকলো প্ৰয়োজনীয় বস্তু পাই থাকিল।

খৰিকটীয়াজন লাহে লাহে বুঢ়া হ'ল। তেওঁৰ ল'ৰা-ছোৱালী
আৰু নাতি-নাতিনীসকলে তেওঁৰ উপদেশ মতে যাছদণ্ডৰ পৰা মাত্ৰ
প্ৰয়োজনীয় বস্তু বিচাৰি কোনো অভাৱ নোহোৱাকৈয়ে বহুদিন পাৰ
কৰি দিলে। খৰিকটীয়াজনৰ মৃত্যু হ'ল। তেওঁৰ নাতি-নাতিনীবোৰো
বুঢ়া হ'ল। পিছে সকলোৰে দিন সমানে নাযায়। পো-নাতিহঁতৰ
হাতত সেই সোণৰ যাছদণ্ডাল পৰাৰ লগে লগেই সিহঁতৰ লোভ
আৰু অহংকাৰ বাঢ়ি যাব ধৰিলে। এজন পো-নাতিয়ে অহংকাৰ কৰি
এদিন কৈ উঠিল, 'মই এই যাছদণ্ডৰ সহায়ত সূৰ্য্যদেৱতাকো পৃথিৱীলৈ
নমাই আনি পিঠিত ব'দ লগাব পাৰোঁ।'-কথাষাৰ কোৱাৰ লগে লগেই
হিতে বিপৰীত হ'ল। সূৰ্য্যদেৱতাই প্ৰথৰ তাপ দিবলৈ আৰম্ভ কৰিলে।
সেই তাপত মানুহজনৰ খেতিপথাৰ, ভঁৰাল সকলো ডেই-পুৰি ছাউ

হৈ গ'ল। বগতে সোণৰ যাছদণ্ডালো গলি নাইকিয়া হৈ গ'ল।
সিহঁতৰ জীৱনলৈ দুৰ্ভাগ্য নামি আহিল। *

মোলা নাচিকদিনৰ গল্প

এদিন মোলা নাচিকদিনে পথাৰত হালবাই থাকোঁতে মাটিৰ তলৰ পৰা কলহ এটা ওলাল। কলহটোত এশটা সোণৰ মোহৰ পালে। ঘৈণীয়েকে এইখিনি পালে বৰ সুখী হব এইবুলি তেওঁ ঘৰলৈ উভতিলে। তেওঁ ঘৈণীয়েকৰ লগত অলপ ধেমালি কৰিবলৈ মন কৰিলে আৰু ঘৰৰ সমুখত থকা গছ এজোপাৰ খোবোঙত থকা কাউৰীৰ বাঁহত কলহটো লুকাই থলে। তেওঁ মনতে ভাবিলে যে পিছদিনা পুৱা ঘৈণীয়েকক মাতি কলহটো দেখুৱাই কব যে, কাউৰীয়ে এই সোণৰ মোহৰেৰে ভৰা কলহটো তেওঁক দিছে। পিছে তেওঁ গছত উঠি কামটো কৰি থাকোঁতে তেওঁৰ চুবুৰীয়া মানুহজনে দেখা পালে। মানুহজন বৰ লুভীয়া আছিল। তেওঁ বাতি মনে মনে উঠি কলহৰ পৰা মোহৰ বোৰ উলিয়াই লৈ তাত শিলগুটি ভৰাই থৈ দিলে।

পিছদিনা পুৱা উঠি নাচিকদিনে ঘৈণীয়েকক মাতি কলহটো দেখুৱাই সোণৰ মোহৰৰ কথা ক'লে আৰু কলহটো নমাই আনি তাত শিলগুটি দেখা পাই ছয়ো বিবুধি হ'ল। ঘৈণীয়েকেও ছুখ কৰিব ধৰিলে।

নাচিকদিনে সকলো গম পালে যদিও মনে মনে থাকিল। কিছুসময়ৰ পিছত তেওঁ চিঞৰি চিঞৰি কবলৈ ধৰিলে, 'উঃ ঈশ্বৰে যদি মোক এশটা সোণৰ মোহৰ দিলেহেঁতেন! ঠিক এশটা দিলেহে মই লম নহলে কেতিয়াও নলওঁ।' চুবুৰীয়া মানুহজনে নাচিকদিনৰ লগত ধেমালি কৰে। বুলি ভাবি এটা মোনাৰ নিবানকৈটো সোণৰ মোহৰ ভৰাই নাচিকদিনৰ ঘৰৰ চিমনীৰে পেলাই দিলে। নাচিকদিনৰ ভৰিৰ ওচৰতেই মোনাটো আহি পৰিল। তেওঁ মিচিকিয়াই হাঁহি মোনাটো খুলি চাই হিচাপ কৰিলে মোনাটোত নিবানকৈটো মোহৰ

আছে। তেওঁ এইবাৰ চিঞৰি কবলৈ ধৰিলে। 'বাঃ ঈশ্বৰে মোৰ কথা শুনি মোলৈ এই উপহাৰ পঠিাইছে। মোনাটোৰ মূল্য হব এক মোহৰ আৰু লগতে নিবানকৈটো মোহৰ—বাঃ বৰ সুখৰ কথা।' চুবুৰীয়া জনে এই কথা শুনি ওপৰৰ পৰা বাগৰি পৰিল আৰু খোবাই খোবাই আহি নাচিকদিনক ক'লে 'এই টকা মোৰ মোক ওভোতাই দিয়া। মই তোমাৰ লগত ধেমালি কৰিবলৈহে এই নিবানকৈটো মোহৰ তোমাৰ চিমনিৰ মাজেৰে পেলাই দিছিলোঁ, কাৰণ তুমি কৈছিলো এশটাৰ এটা কম হলেও তুমি তাক গ্ৰহণ নকৰা।'

'কিনো কথা কোৱাহে? তোমাক সকলোৰ লুভীয়া মানুহ বুলি জানে। তুমি সোণৰ মুদ্ৰালৈ এনে ধেমালি কৰিব নোৱাৰা—মই বিশ্বাস নকৰোঁ। আমি চহৰলৈ গৈ কাজীৰ ওচৰত যাওঁ ব'লা। তেৱেঁই বিচাৰ কৰিব' নাচিকদিনে উত্তৰ দিলে।

তেওঁলোক ছয়ো চহৰলৈ বুলি বাওনা হ'ল। মানুহজনে নোমাল কোট এটা পিন্ধি গাধৰ পিঠিত উঠি চহৰলৈ যাবলৈ ওলাল। নাচিকদিনে ফটাছিটা কাপোৰ পিন্ধি খোজকাটি গৈ থাকিল। কিছুদূৰ যোৱাৰ পিছত নাচিকদিনে ক'লে বাঃ, তুমি নোমাল কোট পিন্ধি আৰামত গৈ আছা আৰু মই ঠাণ্ডাত কঁপি কঁপি গৈ আছোঁ—মই ঘৰলৈ উভতি যাওঁ আৰু মই যাব নোৱাৰোঁ। মানুহজনে উপায় নাপাই কোটটো নাচিকদিনক দি দিলে। তেওঁ নিজে জাবত কঁপি কঁপি গৈ থাকিল।

আৰু কিছুদূৰ বাট যোৱাৰ পিছত নাচিকদিনে কলে 'মই আৰু খোজ কাটিব নোৱাৰোঁ—মোৰ বৰ ভাগৰ লাগিছে। তুমি গাধৰ ওপৰত উঠি আৰামত গৈ আছা আৰু মই খোজকাটি গৈ আছোঁ। মই ঘৰলৈকে উভতি যাওঁ।

মানুহজনে দেখিলে বৰ বিপদ, উপায়হীন হৈ তেওঁ নিজৰ

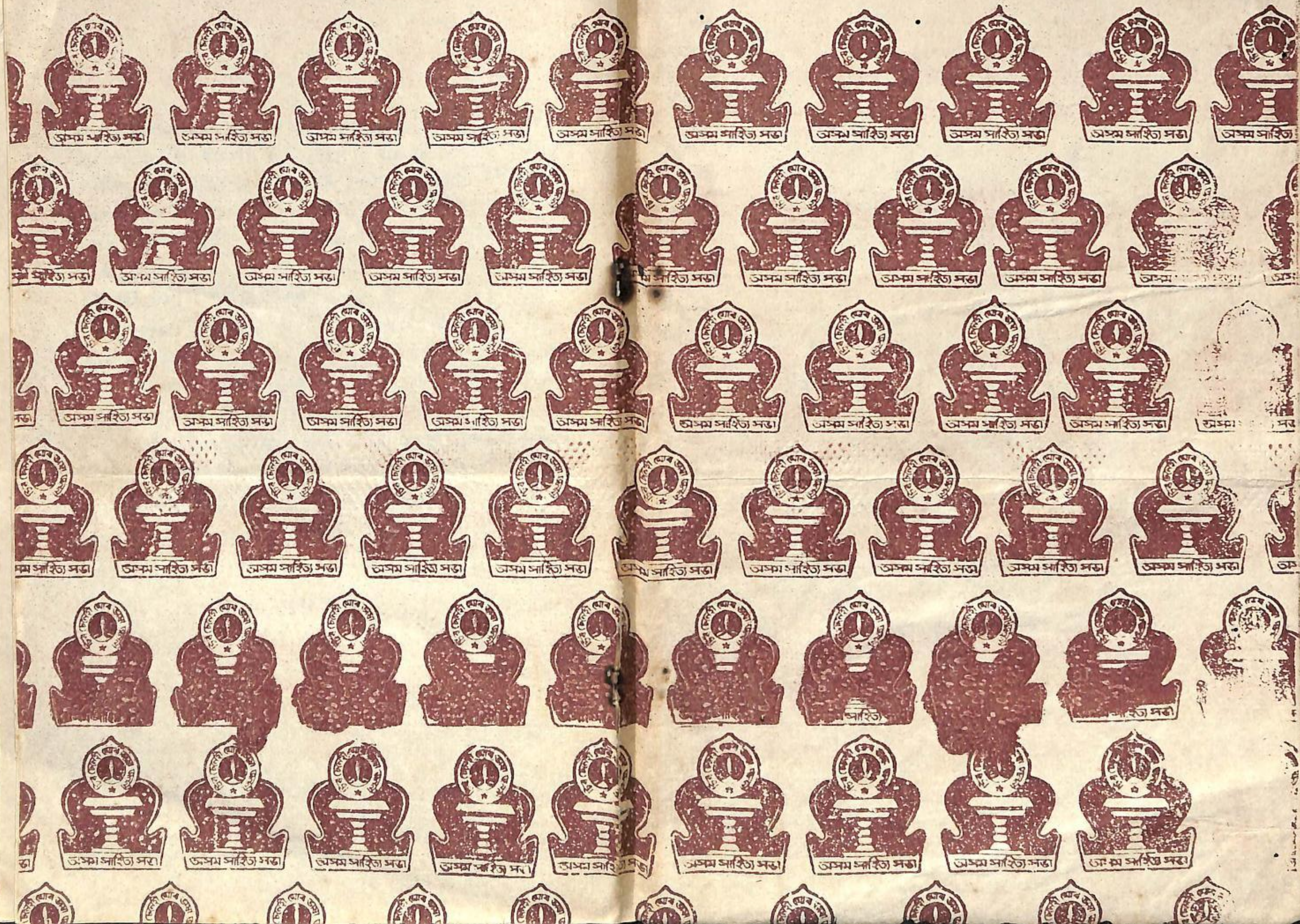
গাধটো নাচিকদিনক উঠিবলৈ দি নিজে খোজ কাটিবলৈ ধৰিল।
তেওঁলোকে গৈ কাজীৰ ওচৰ পালে। নাচিকদিনে গৈ পায়ৈ
কাজীক গোচৰ দিলে যে 'মোৰ এই চুবুৰীয়া মানুহজনে মই টকা
হিচাব কৰি থাকোঁতেই টকাখিনি আত্মসাৎ কৰিবলৈ উপায় বিচাৰি
আছে। তেওঁক লুভীয়া মানুহ বুলি সকলোৱে জানে। তেওঁ মিছলীয়াও।
তেওঁ হয়তো এতিয়াই কব যে মই পিন্ধি থকা কাপোৰযোৰ আচ
মই উঠি অহা গাধটো তেওঁৰই।'

মানুহজনে তৎক্ষণাত কৈ উঠিল, 'নিশ্চয়, এই কোট আৰু
গাধটো মোৰেই।'

নাচিকদিনে কাজীৰ ফালে চাই হাঁহি মাৰি ক'লে, 'চাওক
ভূজুৰ, মই ঠিকেই কৈছিলোঁ।'

কাজীয়ে 'টকাখিনি' নাচিকদিনক দি মানুহজনক কোবাই বাহিব
কৰি দিলে।

বিচাৰত জিকি ঘৰলৈ উভতি আহি নাচিকদিনে কোট আৰু
গাধটো চুবুৰীয়া মানুহজনক ওভোতাই দিলে। *

25

